C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-336/24 Judecătoria Soroca (sediul Central)
Judecător: Lina Popescu

D E C I Z I E
În numele Legii

04 iunie 2024 mun.Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele completului Ion Talpa
Judecătorii Svetlana Şleahtiţki și Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.6 Soroca, inspector principal de justiție, Viorel Țîmbaliuc, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 04.04.2024, privind examinarea plângerii condamnatului **Tuluc Andrei ******* împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinînd cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

1. La 14.06.2023, condamnatul Tuluc Andrei a sesizat judecătoria Soroca (sediul Central), cu plângere privind constatarea condițiilor inumane de detenție pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 6 Soroca, ce nu corespund standardelor minime garantate de art.3 al Convenției și legislația națională, cu reducerea pe această durată a termenului pedepsei penale.

În argumentarea cerințelor formulate, invocând deținerea în condiții inumane și degradante, ce i-au afectat grav drepturile și libertățile fundamentale, fiind plasat în celule supraaglomerate ce nu corespund standardelor naționale și internaționale privind suprafața minim garantată de 4 m^2 pentru deținut, insuficiență de lumină naturală/artificială, lipsa sistemului de ventilare și prezența mucegaiului, accesul la apă caldă doar o dată pe săptămână, asistența medicală precară și lipsa de medicamente, prezența insectelor parazitare, motiv pentru care optează, în temeiul art. 473/4 alin. (4) Cod de procedură penală, reducerea pedepsei penală, cu calcularea a trei zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție.

2. Prin încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 10.11.2023 s-a admis plângerea condamnatului Tuluc Andrei împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că Tuluc Andrei a fost deținut în Penitenciarul nr.6-Soroca în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în total 434 zile în calitate de condamnat (în perioada 17.08.2022- 06.09.2023, 18.09.2023-06.11.2023).

În condițiile art. 473/4 alin.(4) din Codul de procedură penală, termenul pedepsei definitive de 14 (paisprezece) ani închisoare, stabilit lui Tuluc Andrei prin sentința Judecătoriei Orhei din 11.05.2016, modificată prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17.08.2016, s-a redus cu 86 (optzeci și șase) zile, pentru perioada de 430 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.6-Soroca, cu calcularea două zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 4 (patru) zile, calculate în condițiile art. 473/4 alin.(4) din Codul de procedură penală, ce nu au putut fi reduse, fiind lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei.

S-a obligat administraţia instituţiei penitenciare nr.6-Soroca să înlăture condiţiile precare de detenţie în termen de 15 zile, după expirarea căruia, conform prevederilor art. 473/4 alin.(3) din Codul de procedură penală, instituţia penitenciară urmează să informeaze instanţa de judecată despre executarea încheierii.

3. Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu, solicitând casarea ei în partea reducerii pedepsei cu 86 zile pentru perioada în care condamnatul Tuluc Andrei s-a deținut în Penitenciarul nr. 6 Soroca.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01.02.2024 recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca (sediul Central) din 10.11.2023 în cauza condamnatului Tuluc Andrei privind aplicarea prevederilor art. art. 473^2 – 473^4 Cod procedură penală, s-a admis, cu casarea ei și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

5. La o nouă rejudecare a cauzei, prin încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 04.04.2024 s-a admis plîngerea condamnatului Tuluc Andrei împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează

drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Tuluc Andrei a fost deţinut în perioada 27.11.2023-25.03.2024, în Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale - 119 (una sută nousprezece) zile.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP s-a redus pedeapsa în privința lui Tuluc Andrei cu 12 (doisprezece) zile, pentru perioada de 120 (una sută douăzeci) zile rotunjite, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei de 14 (paisprezece) ani închisoare stabilit lui Tuluc Andrei, prin sentința Judecătoriei Orhei din 11.05.2016, s-a redus cu 12 (doisprezece) zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr. 6 Soroca, potrivit art. 473/4 alin. (3) CPP, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

6. Încheierea primei instanțe a fost atacată cu recurs de către administrația Penitenciarului nr.6 Soroca, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 04.04.2024 în partea reducerii pedepsei cu 12 zile pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.6 Soroca.

Consideră că, la examinarea pretenţiilor invocate de Tuluc Andrei, judecătorul de instrucţie a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituţiei privind condiţiile de detenţie din instituţia penitenciară în care este deţinut.

Menționează că, prin raportul prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condiţiile care sunt asigurate lui Tuluc Andrei pe parcursul deţinerii în instituţia respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreţinere a acestuia, şi nicidecum nu pot fi apreciate condiţiile de detenţie ca inumane sau degradante.

Susține că, argumentul cheie pe care s-a fondat prima instanţă, la aprecierea condiţiilor de detenţie ca fiind inumane şi degradante a servit spaţiul de 4 m^2 ce ar trebui să revină fiecărui condamnat. În context precizează faptul că, potrivit raportului în care se descriu condiţiile de detenţie în instituţia penitenciară în care este deţinut Tuluc Andrei, au fost prezentate datele cu privire la spaţiul de deţinere acordat acestuia, din care rezultă că norma de spaţiu cu care a fost asigurat corespunde standardelor statuate, iar instanţa contrar datelor indicate, s-a fondat pe constatările efectuate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în rapoartele sale efectuate în rezultatul vizitelor întreprinse. Rapoartele (CPT) în urma vizitei din anul 2018 sînt deja învechite şi nu corespund realităţii, dat fiind

faptul că s-au efectuat schimbări (reparaţii curente pentru îmbunătăţirea condiţiilor).

Menţionează că, prin Ordinul MJ nr.150 din 10.06.2022 Privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenţie create în cadrul acestora şi a capacităţii de deţinere pentru fiecare instituţie - Capacitatea totală a Penitenciarului nr.6-Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spaţiu minim de 4 m^2 pentru un deţinut (la moment fiind 553 condamnaţi).

Arată că, la caz, au fost argumentate toate chestiunile cu privire la: asigurarea condiţiilor materiale de detenţie sub aspectul amenajării şi dotării celulelor de detenţie, asigurarea iluminării şi ventilării, asigurarea cu obiecte de igienă şi menaj, acordarea posibilităţii aflării în afara celulei în perioada de la deşteptare până la stingere, acordarea asistenţei medicale necesare în condiţii de confidenţialitate şi asigurarea condiţiilor optime pentru exercitarea tuturor drepturilor prevăzute persoanelor aflate în detenție.

Prin urmare, atestă că la aprecierea condiţiilor de detenţie corespunzător plângerii adresate de Tuluc Andrei, judecătorul de instrucţie s-a ghidat exclusiv de alegaţiile declarative ale condamnatului şi constatările generale indicate în rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniul respectării drepturilor omului. Astfel, raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa a apreciat că plângerea acestuia este una întemeiată şi urmează a fi admisă cu emiterea unei soluţii în favoarea condamnatului, bazându-se de problema supraaglomerării care a fost identificată în constatările respective şi care au fost trasate în repetate rânduri de Comitetul ONU împotriva torturii (2014, 2017), Comitetul european pentru prevenirea torturii (2015-2019), Avocatul Poporului (2002-2019), precum și Consiliul pentru prevenirea torturii (2017-2019) şi raportul Ombudsman-ului din 2019.

Atrage atenţia asupra faptului că, pe parcursul deţinerii în Penitenciarul nr. 6-Soroca, Tuluc Andrei nu a înaintat nici o plângere către administraţia penitenciarului în care s-a deţinut, cu referire la neconformitatea condiţiilor de detenţie, nu a înaintat astfel de cereri nici în instanţele naţionale (în ordine civilă), nici internaţionale pentru constatarea condiţiilor precare în care considera că se deţine.

În această ordine de idei, conclude faptul că, pe perioada detenţiei, condamnatul Tuluc Andrei nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, iar completul de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

Constată că, condiţiile materiale de detenţie în care se deţine condamnatul Tuluc Andrei, sunt satisfăcătoare şi nu depăşesc pragul minim de severitate cerut de art. 3 CEDO.

Susține că, condamnatului în Penitenciarul nr. 6-Soroca îi sunt asigurate condiţii corespunzătoare ce asigurau minimul necesar conform standardelor reglementate de legislaţia execuţional-penală.

Consideră plângerea condamnatului Tuluc Andrei referitoare la condiţiile de detenţie, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată, deoarece acestea corespund standardelor în vigoare.

7. Conform prevederilor art.447 alin.(1,2) Cod de procedură penală, *(1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

Referință, pînă la data examinării cauzei, nu a parvenit.

8. Verificând temeinicia argumentelor invocate de recurent în raport cu materialele puse la dispoziţia instanței de recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia că, recursul Penitenciarului nr.6 Soroca, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 04.04.2024, urmează a fi respins ca nefondat.

Colegiul penal își întemeiază soluția pe art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, potrivit căruia, *(1) judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă:a) recursul este nefondat*.

9. În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.17^1) Cod procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor*.

Potrivit art.473^2 alin.(3) Cod de procedură penală, *Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei*.

Potrivit art.473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, *Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale*

sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Potrivit art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, *sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare*.

Potrivit art.473^4 alin.(4), (5) Cod de procedură penală, *(4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.*

10. Efectuînd controlul legalității și temeiniciei încheierii adoptate de prima instanță pe marginea plângerii condamnatului împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Colegiul penal stabilește că, la emiterea acesteia, instanța de fond a ținut cont de chestiunile ce urmează a fi soluționate, a aplicat corect normele procesuale incidente speței deduse judecății, prin ce își însușește caracter legal și întemeiat. În aceeași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul administrației Penitenciarului nr.6 Soroca, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 04.04.2024, este nefondat și pasibil respingerii.

11. În baza materialelor cauzei deferite judecății, prima instanță a constatat că, prin Sentința Judecătoriei Orhei din 11.05.2016 modificată prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 17.08.2016, Tuluc Andrei a fost condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod Penal, la 14 ani închisoare.

Prin Încheierea Judecătoriei Soroca din 26.03.2019 termenul rămas neispășit la 09.09.2016 a fost redus cu 1/5 (2 ani 8 luni 5 zile) conform art. 13 alin. (1) lit. c) al Legii privind amnistia.

Prin Încheierea Judecătoriei Soroca din 23.04.2021 în baza art. 473/4 alin. (4) CPP s-a redus termenul de pedeapsă cu 503 zile, fiind constatat faptul deținerii în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 17 Rezina, Penitenciarul nr. 16 Pruncul și Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Prin Încheierea Judecătoriei Soroca din 19.11.2021, în condițiile art. 473/4 alin. (4) din CPP, termenul pedepsei, stabilit lui Tuluc Andrei, i-a fost redus cu 42 zile.

Prin Încheierea Judecătoriei Soroca din 17.08.2022, în condițiile art. 473/4 alin. (4) din CPP, termenul pedepsei, stabilit lui Tuluc Andrei, i-a fost redus cu 48 zile.

Prin Încheierea Judecătoriei Soroca din 30.11.2023, în condițiile art. 473/4 alin. (4) din CPP, termenul pedepsei, stabilit lui Tuluc Andrei, i-a fost redus cu 46 zile.

Începutul termenului – 08.02.2016. Sfîrşitul termenului – 01.09.2025.

12. Analizând raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Tuluc Andrei în instituția penitenciară nr. 6 Soroca în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Colegiul observă că, cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.6 Soroca prin prisma celor invocate de către condamnatul Tuluc Andrei a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cît și ținînd cont de concluziilor prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Tuluc Andrei s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

În acest mod, prima instanță just a reținut că, condamnatul Tuluc Andrei s-a deţinut în Penitenciarul nr. 6 Soroca în perioada 27.11.2023-25.03.2024 spaţiul locativ per persoană fiind de 5,53 m^2, fiind deţinut în condiţii unde se respectă norma spaţiului locativ per persoană de 4 m^2.

Concomitent, instanța analizînd toate circumstanțele invocate în cererea condamnatului Tuluc Andrei, judicios a constatat că acesta s-a deținut în celule populate cu diferite insecte, apreciind critic cele invocate de către reprezentantul administrației penitenciarului precum că, deratizarea şi dezinfectarea încăperilor se efectuează conform unui grafic de către agent economic specializat, conform contractului încheiat.

Referitor la argumentele condamnatului, precum că în celulă umiditatea este ridicată şi mucegai pe pereţi, instanța l-a fel, întemeiat l-a admis, or, reprezentantul penitenciarului nu a prezentat careva probe care a ar combate invocările condamnatului. Mai mult ca atât, administrația penitenciarului în raportul prezentat pe marginea plîngerii a prezentat o informație de ordin general, fără a descrie exact condițiile concrete ale spațiului de detenție ale condamnatului, fără a combate

situația privitor la prezența insectelor și prezența mucegaiului în celulele în care a fost deținut Tuluc Andrei.

La fel, instanța corect a reținut întemeiate și invocarea condamnatului privind lipsa apei calde, or, în acest aspect administrația instituției penitenciare a prezentat un grafic de acordarea unui timp pentru a se face baie, însă, nu sunt probe în confirmarea respectării acestui grafic.

Într-un final, fiind lipsa probelor în vederea atestării oferirii asistenței medicale în volum deplin conform programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, motiv pentru care instanța a admis și argumentul condamnatului privind lipsa eficientă a asistenței medicale.

În atare împrejurări, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Tuluc Andrei pe parcursul detenției sale în instituția penitenciară nr. 6 Soroca au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție.

Colegiul susține temeinicia soluției adoptate de prima instanță, or, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor.

13. Reducerea dedusă în mărime de 12 zile este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal reține caracterul nefondat al argumentelor invocate în recursul formulat de către directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, motiv pentru care îl va respinge, păstrând neschimbată soluția instanței de fond ca fiind una întemeiată și motivată.

Conducîndu-se de prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr.6 Soroca, inspector principal de justiție, Viorel Țîmbaliuc, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 04.04.2024, privind examinarea plângerii condamnatului **Tuluc Andrei** ********** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, se respinge ca nefondat cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte de complet, Judecătorii: